

ข้อผิดพลาดในการเขียนวิทยานิพนธ์และความคิดเห็น ที่มีต่อคู่มือและแบบฟอร์มวิทยานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Errors in Thesis Writing and Opinions towards the Handbook and Format for Thesis Writing of Kasetsart University's Graduate Students

กุสุมา สายสนิท¹
Kusuma Saisanit

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to identify the format errors in thesis writing, 2) to gather the students' opinions on the handbook and format for thesis writing, and 3) to study the problems and errors in thesis writing of graduate students.

The study was started with the scrutiny of 960 draft theses submitted during the years 1988 and 1989. The second part of the study was carried out on 79 graduate students who submitted draft theses during September and October 1990 for which the authors were also requested to fulfilled the questionnaires. Percentual calculation was employed in the study.

The results of the study could be summarized as follows.

1. The most common error was "reference" and "heading" respectively.
2. Problems of using thesis handbook were insufficient explanation and examples, especially those for reference.
3. Most of students were satisfied with handbook layout and thesis format. They also pointed out that citation part should be of top priority for improvement.
4. Students' opinion indicated that the reference errors were the first, the heading were the second, and the last was content citation.
5. The students suggested that the handbook contain more explanations and examples, whereas format of the reference be improved.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อผิดพลาดด้านรูปแบบการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับคู่มือ และแบบฟอร์มวิทยานิพนธ์ และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนิสิต

¹ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Graduate School, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand.

เกี่ยวกับปัญหาและข้อผิดพลาดในการเขียนวิทยานิพนธ์ วิธีวิจัยดำเนินการเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง ประชากรที่ทำการศึกษาคือนิสิตบัณฑิตศึกษาที่ขอรับการตรวจแบบฟอร์มวิทยานิพนธ์ฉบับร่าง และได้ส่งแบบตรวจฟอร์มคืน ในปี พ.ศ. 2531 และ 2532 จำนวน 960 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยรวบรวมจากแบบตรวจฟอร์มวิทยานิพนธ์ ส่วนที่สอง กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือนิสิตบัณฑิตศึกษาที่ขอรับการตรวจแบบฟอร์มวิทยานิพนธ์ฉบับร่างในเดือนกันยายน-ตุลาคม 2533 จำนวน 79 คน เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือค่าร้อยละ

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า 1) นิสิตมีความผิดพลาดด้านการเขียนเอกสารอ้างอิงมากที่สุด รองลงไปได้แก่ การวางลำดับและการพิมพ์หัวข้อ 2) ปัญหาในการใช้คู่มือวิทยานิพนธ์ของนิสิต คือ คู่มือขาดรายละเอียดในแต่ละเนื้อหาและตัวอย่างไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเขียนเอกสารอ้างอิง 3) นิสิตเห็นว่าคู่มือและแบบฟอร์มวิทยานิพนธ์นั้นเหมาะสมแล้ว แต่ก็ควรได้รับการปรับปรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ้างอิง 4) ในทัศนะของนิสิต การเขียนเอกสารอ้างอิงเป็นข้อผิดพลาดอันดับ 1 การวางลำดับและการพิมพ์หัวข้อเป็นข้อผิดพลาดอันดับ 2 และการเขียนอ้างอิงในเนื้อหาเป็นข้อผิดพลาดอันดับ 3 5) นิสิตได้ให้ข้อเสนอแนะว่าคู่มือวิทยานิพนธ์ควรมีคำอธิบายที่ละเอียดพร้อมตัวอย่างประกอบ และควรมีการปรับปรุงรูปแบบของการเขียนเอกสารอ้างอิง

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของไทยในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการวิจัยสูงมาก ประการแรก เกือบทุกสาขาได้กำหนดให้นิสิตนักศึกษาทำการศึกษา ค้นคว้า และ/หรือทดลองด้วยตนเอง ตามสาขาวิชาการของตน แล้วเขียนรายงานผลการศึกษาวิจัยนั้น

ออกมาเป็นรูปเล่ม ซึ่งเรียกว่า วิทยานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ อีกประการหนึ่ง การที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา จากเดิมซึ่งระดับปริญญาโทมีเพียง 2 แผน คือ แผน ก ศึกษางานรายวิชา แล้วทำวิทยานิพนธ์ และแผน ข ศึกษางานรายวิชาอย่างเดียว โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2522) และ 1 แผน ในระดับปริญญาเอก คือ ศึกษางานรายวิชา แล้วทำวิทยานิพนธ์ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2527) มาเป็นโครงสร้างหลักสูตรใหม่ โดยเพิ่มแผนการศึกษาที่สามารถทำเฉพาะวิทยานิพนธ์แต่เพียงอย่างเดียวในทั้ง 2 ระดับการศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2533) ย่อมแสดงให้เห็นว่า การค้นคว้า วิจัย และเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ มีความสำคัญต่อการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเป็นอย่างยิ่ง

แต่งงานวิจัยที่ดี นอกจากจะประกอบด้วยลักษณะการวางแผน การวิเคราะห์ ศึกษาที่ดีแล้ว จะต้องมีการเขียนรายงานผลการวิจัยที่ดีอีกด้วย มิฉะนั้นผลการศึกษาค้นคว้า ดังกล่าวย่อมด้อยคุณค่าลง ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่นิสิตบัณฑิตศึกษาต้องรู้จักระเบียบวิธีและกฎเกณฑ์ในการเขียนวิทยานิพนธ์ตามรูปแบบที่สถาบันการศึกษาของตนกำหนดขึ้น

สำหรับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมีระเบียบให้นิสิตเขียนวิทยานิพนธ์ตามรูปแบบในคู่มือวิทยานิพนธ์ สายวิทยาศาสตร์ หรือสายวิทยาศาสตร์สังคม ฉบับ พ.ศ. 2527 ตั้งแต่ภาคต้น ปีการศึกษา 2528-2529 เป็นต้นมา (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528) แม้กระนั้นก็ตาม นิสิตมักเขียนผิดพลาดไปจากรูปแบบที่กำหนดเสมอ ๆ การศึกษาถึงข้อผิดพลาดด้านรูปแบบการเขียนส่วนต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ ปัญหาในการใช้คู่มือ และความคิดเห็นของนิสิตในเรื่องเหล่านี้ นอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงข้อบกพร่องของคู่มือวิทยานิพนธ์ ปัญหาในการใช้คู่มือวิทยานิพนธ์และความคิดเห็นของนิสิต อันจะเป็น

แนวทางในการปรับปรุง พัฒนาคู่มือวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นแล้ว ยังชี้ให้เห็นลิตบัณฑิตศึกษาได้ตระหนักถึงข้อควรระวัง เอาใจใส่ และทำความเข้าใจเป็นพิเศษในการศึกษาคู่มือ และการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ ผลจากการวิจัยยังน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพิจารณาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือจัดพิมพ์คู่มือการเขียนวิทยานิพนธ์ สำหรับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่เปิดสอนหรือจะดำเนินการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สํารวจและศึกษาข้อผิดพลาดด้านรูปแบบการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อคู่มือและแบบฟอร์มวิทยานิพนธ์
3. ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับปัญหาและข้อผิดพลาดในการเขียนวิทยานิพนธ์ตามแบบฟอร์มของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาข้อผิดพลาดเฉพาะด้านรูปแบบการเขียนส่วนต่าง ๆ ตามคู่มือวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาใช้เฉพาะนิสิตชาวไทยเท่านั้น
3. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึงตัวแปรอื่น เช่น ภูมิภาค ระดับการศึกษา เพศ เป็นต้น

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิทยานิพนธ์ฉบับร่าง หมายถึง วิทยานิพนธ์ฉบับที่มีองค์ประกอบครบถ้วนและเรียบร้อยเช่นเดียวกับวิทยานิพนธ์ฉบับจริงทุกประการ ยกเว้นปกนอกและใบรับรองวิทยานิพนธ์ที่ทำลําลองไปก่อน

2. รูปแบบหรือแบบฟอร์ม หมายถึง แบบที่กำหนดให้ถือเป็นหลักปฏิบัติในการเขียนรายงานทางวิชาการ รายงานการวิจัย หรือวิทยานิพนธ์

3. คู่มือวิทยานิพนธ์ หมายถึง คู่มือการเขียนวิทยานิพนธ์สายวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2527 (พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2530) และคู่มือวิทยานิพนธ์ สายวิทยาศาสตร์สังคม พ.ศ. 2527 ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. แบบตรวจฟอร์มวิทยานิพนธ์ หมายถึง แบบฟอร์มสำหรับเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บันทึกรายการข้อผิดพลาดและให้คำแนะนำที่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของคู่มือวิทยานิพนธ์ในการเขียนวิทยานิพนธ์แก่นิสิตเป็นรายบุคคล

การตรวจเอกสาร

แนวคิดเกี่ยวกับการเขียนรายงานทางวิชาการ

ชนะ (2525) สุภาพ (2525) และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2527) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเขียนรายงานการวิจัยไว้ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า รายงานการวิจัยนั้นเน้นในเรื่องรูปแบบมาก เพราะจะทำให้รายงานมีความสมบูรณ์ ช่วยให้ผู้อ่านติดตามทำความเข้าใจได้ง่าย ทั้งช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับรายงาน รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยของแต่ละสถาบันอาจแตกต่างกันไปบ้างตามความนิยม แต่ส่วนที่เป็นมาตรฐานร่วมกันได้แก่ ความเป็นระเบียบในการแสดงหลักฐานที่ผู้ทำรายงานได้ศึกษาค้นคว้าประกอบงานของตน และความสะดวกในการที่ผู้อ่านจะทำความเข้าใจผลงานนั้น

ความมุ่งหมายในการจัดทำคู่มือการเขียนวิทยานิพนธ์

แต่ละสถาบันการศึกษา อาทิเช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2522) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2527, 2530) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2532) และมหาวิทยาลัยศิลปากร (2533) ต่างก็มีความมุ่งหมาย

ในการจัดทำคู่มือการเขียนวิทยานิพนธ์ในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ เพื่อให้เป็นแบบอย่างสำหรับนิสิตบัณฑิตศึกษาได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติในการพิมพ์วิทยานิพนธ์ให้มีรูปแบบที่ถูกต้องตรงกัน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

แบบฟอร์มวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้วิจัยได้สรุปแบบฟอร์มตามคู่มือวิทยานิพนธ์ทั้งสายวิทยาศาสตร์ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530) และสายวิทยาศาสตร์สังคม ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยรวม 6 ด้าน คือ องค์ประกอบวิทยานิพนธ์ (ภาคแรก ภาคเนื้อหา ภาคเอกสารอ้างอิง ภาคผนวก) การวางลำดับและการพิมพ์หัวข้อ การเว้นบรรทัด การเว้นขอบกระดาษ การพิมพ์และการให้หมายเลขหน้า และการอ้างอิงในส่วนเนื้อหา

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีวิจัยดำเนินการเป็น 2 ตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจข้อผิดพลาดในการเขียนวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่มือและแบบฟอร์มวิทยานิพนธ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในขั้นตอนที่ 1 ประชากรที่ศึกษาเป็นนิสิตบัณฑิตศึกษาทุกคนที่ขอรับการตรวจแบบฟอร์มวิทยานิพนธ์ฉบับร่าง และได้ส่งแบบตรวจฟอร์มคืนในปี พ.ศ. 2531 และ 2532 จำนวน 960 คน

การศึกษาในขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sample) เฉพาะนิสิตที่ขอรับการตรวจแบบฟอร์มวิทยานิพนธ์ฉบับร่างระหว่างเดือนกันยายน-ตุลาคม 2533 จำนวน 79 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลจากแบบตรวจฟอร์มวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นแบบฟอร์มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้งานในการตรวจข้อผิดพลาดในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิต

การศึกษาในขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบเปิดและแบบปิด จำนวน 4 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่มือวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อผิดพลาดในการเขียนวิทยานิพนธ์ และข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลในปี พ.ศ. 2531 และ 2532 จากการตรวจแบบฟอร์มวิทยานิพนธ์ฉบับร่าง ซึ่งเป็นการตรวจข้อผิดพลาดในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิต

ระยะที่ 2 นำผลข้อผิดพลาดที่รวบรวมได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 มาเป็นแนวทางสร้างแบบสอบถาม และได้ส่งแบบสอบถามให้แก่นิสิตที่ขอรับการตรวจแบบฟอร์มวิทยานิพนธ์ฉบับร่างระหว่างเดือนกันยายน-ตุลาคม 2533

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (percentage)

ผล

ผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 การสำรวจข้อผิดพลาดในการเขียนวิทยานิพนธ์

นิสิตส่วนใหญ่ (95.31%) มีความผิดพลาดในการเขียนเอกสารอ้างอิง กว่าครึ่ง (53.33%) มีความ

ผิดพลาดในการวางลำดับและการพิมพ์หัวข้อ และเกือบครึ่ง (43.85%) มีความผิดพลาดในการทำสารบัญ นอกนั้นมีความผิดพลาดในการอ้างอิงส่วนที่เป็นเนื้อหา การเสนอตาราง-ตารางผนวก สารบัญตาราง-สารบัญ ภาพ ปกใน ภาคผนวก การเว้นบรรทัด บทคัดย่อ การเสนอภาพ-ภาพผนวก หมายเหตุ การเว้นขอบกระดาษ การเขียนเชิงอรรถ การย่อหน้า และการพิมพ์ และการให้หมายเลขหน้า น้อยลงตามลำดับ

ตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ คู่มือและแบบฟอร์มการเขียนวิทยานิพนธ์

2.1 ข้อมูลทั่วไป

นิสิตส่วนใหญ่เขียนวิทยานิพนธ์โดยศึกษา คู่มือวิทยานิพนธ์ (96.20%) และได้ประสบปัญหาในการใช้คู่มือ (82.28%) ปัญหาสำคัญที่นิสิตประสบได้แก่ คู่มือขาดรายละเอียดในเนื้อหา และขาดตัวอย่างตามความต้องการใช้งาน (54.43%) อีกทั้งแบบฟอร์มและตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุม (26.58%) ซึ่งนิสิตแก้ไขโดยการสอบถามเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยผู้มีหน้าที่ตรวจแบบฟอร์มวิทยานิพนธ์ (39.24%) ศึกษาจากวิทยานิพนธ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว (25.32%) และสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษา (24.05%)

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่มือวิทยานิพนธ์

นิสิตส่วนใหญ่เห็นด้วยกับคู่มือวิทยานิพนธ์สายวิทยาศาสตร์ และคู่มือวิทยานิพนธ์สายวิทยาศาสตร์สังคม ฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2527) แต่ก็เห็นควรให้มีการปรับปรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ การอ้างอิง

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อผิดพลาดในการเขียนวิทยานิพนธ์

นิสิตมีความเห็นว่าตนเองผิดพลาดด้านการเขียนเอกสารอ้างอิงมากที่สุด (87.34%) รองลงมาได้แก่ การวางลำดับและการพิมพ์หัวข้อ (68.35%)

การอ้างอิงในส่วนเนื้อหา (60.76%) และการเว้นบรรทัด (46.84%)

2.4 ข้อเสนอแนะของนิสิต

นิสิตให้ข้อเสนอแนะว่า คู่มือวิทยานิพนธ์ควรมีคำอธิบายอย่างละเอียดในแต่ละหัวข้อพร้อมตัวอย่างประกอบที่ครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการอ้างอิง และควรมีการปรับปรุงแบบฟอร์มการเขียนเอกสารอ้างอิงด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ นิสิตควรศึกษาแบบฟอร์มการเขียนวิทยานิพนธ์ตามสาขาของตนให้เข้าใจ โดยเฉพาะในเรื่องที่เป็นปัญหาอย่างมาก เช่น การเขียนเอกสารอ้างอิง

2. ในการจัดทำคู่มือการเขียนวิทยานิพนธ์ สถาบันควรคำนึงถึงการเสนอรายละเอียดในทางปฏิบัติพร้อมตัวอย่างประกอบที่ครอบคลุม

3. รูปแบบการเขียนวิทยานิพนธ์ควรได้รับการปรับปรุงให้ทันตามมาตรฐานสากลและเทคโนโลยีการพิมพ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

4. เนื่องจากการเรียนการสอนวิชาวิธีการวิจัยอยู่ทุกสาขาในระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ผู้สอนควรให้คำอธิบายและตัวอย่างเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเขียนรายงานการวิจัยเพื่อให้นิสิตมีความเข้าใจและสนใจในการเขียนวิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ได้อย่างถูกต้อง

5. สมควรมีการปรับปรุงแก้ไขระบบเอกสารอ้างอิงของวิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ฯลฯ ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้มีแบบฟอร์มมาตรฐานเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย. 2532. คู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์. กรุงเทพมหานคร.

ชนะ เวชกุล. 2525. *ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้าพิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ทบวงมหาวิทยาลัย. 2522. “ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาโท พ.ศ. 2522.” 19 กุมภาพันธ์ 2522. (อัดสำเนา)

_____. 2527. “ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาเอก พ.ศ. 2527.” 28 ธันวาคม 2527. (อัดสำเนา)

_____. 2533. “ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2533.” 1 มิถุนายน 2533. (อัดสำเนา)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย. 2527. *คู่มือวิทยานิพนธ์ สายวิทยาศาสตร์สังคม*. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2528. “ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง การบังคับใช้คู่มือวิทยานิพนธ์.” 2 มกราคม 2528. (อัดสำเนา)

_____. 2530. *คู่มือวิทยานิพนธ์ สายวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2522. *คู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์*. กรุงเทพมหานคร.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. บัณฑิตวิทยาลัย. 2527. *คู่มือการเขียนรายงาน ภาคนิพนธ์และปริญญาานิพนธ์*. กรุงเทพมหานคร.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. บัณฑิตวิทยาลัย. 2533. *คู่มือการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์*. กรุงเทพมหานคร.

สุภาพ วาดเขียน. 2525. *แนวทางการเขียนวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.